

Asunnottomuus Tampereella ja toimet asunnottomuuden vähentämiseksi

Kaupunginhallitus 31.3.2025

Virpi Ekholm, kiinteistöjohtaja, Kiinteistöt,
tilat ja asuntopolitiikka

Auli Heinävä, asunto- ja kehityspäällikkö

Elina Pekkarinen, kehittämiskoordinaattori

Kestävä asuminen ja rakentaminen

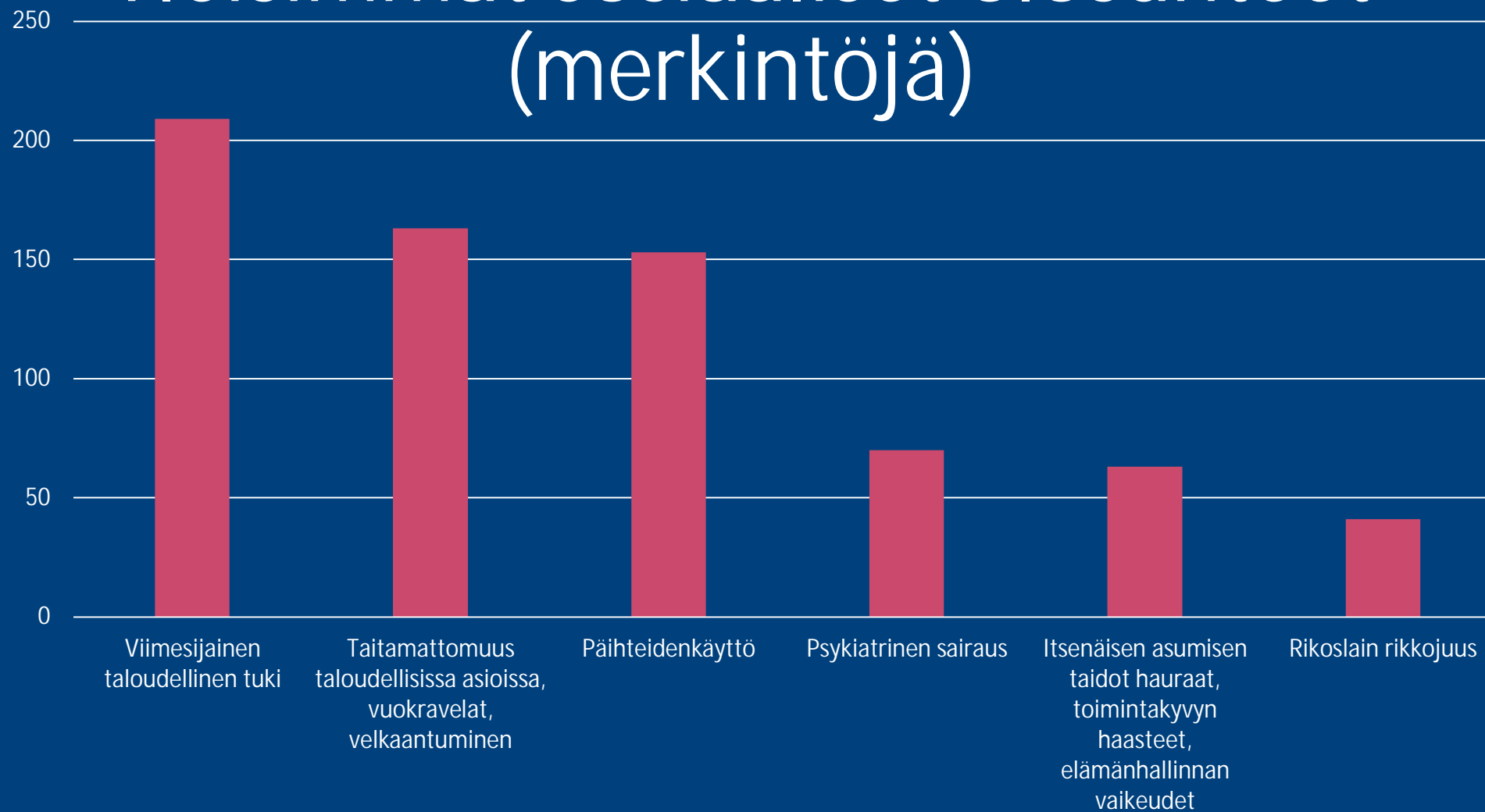
Asunnottomuus kasvoi kaikissa ryhmissä

- Sekä kokonaisasunnottomuus yksin elävien keskuudessa että pitkäaikaisasunnottomuus kasvoivat merkittävästi vuonna 2024
 - Yksin elävien osalta kasvua yli 40 % verrattuna vuoden 2023 poikkileikkauspäivän arvioon (vuonna 2023 274 yksin elävää asunnotonta, vuonna 2024 391 yksin elävää asunnotonta)
 - Pitkäaikaisasunnottomuus lähes kolminkertaistui (vuonna 2023 33 pitkäaikaisesti asunnotonta, vuonna 2024 92 pitkäaikaisesti asunnotonta)
 - Asunnottomien perheiden määrä pysyi lukumäärällisesti ennallaan, mutta asunnottomina olevissa perheissä olevien lasten lukumäärä kasvoi (molempina vuosina kuusi asunnotonta perhettä ja pariskuntaa)
- Noin 40 % asunnottomista tamperelaisista on alle 29-vuotiaita
- Asunnottomuus kasvoi myös nuorten (alle 25-vuotiaat: vuonna 2023 asunnottomista 19 % nuoria, vuonna 2024 vastaava luku 17,4 %, absoluuttinen lisäys 16 henkilöä) ja maahan muuttaneiden (vuonna 2023 asunnottomista 14,2 % maahan muuttaneita, vuonna 2024 vastaava luku 17,6 %, absoluuttinen lisäys ko. ryhmässä 30 henkilöä) ryhmissä
- Naisten osuus asunnottomista pysyi suhteellisesti arvioituna ennallaan (vuonna 2024 22 % asunnottomista naisia, vuonna 2023 asunnottomista naisia 21 %), lisäys asunnottomien naisten ryhmässä 28 henkilöä

Toteutuneet häädöt Tampereella ja Pirkanmaalla vuosina 2022 - 2024

Alue	2022	2023	2024
Tampere	202	253	272
Muu Pirkanmaa	137	156	171
Koko Pirkanmaa	339	409	443

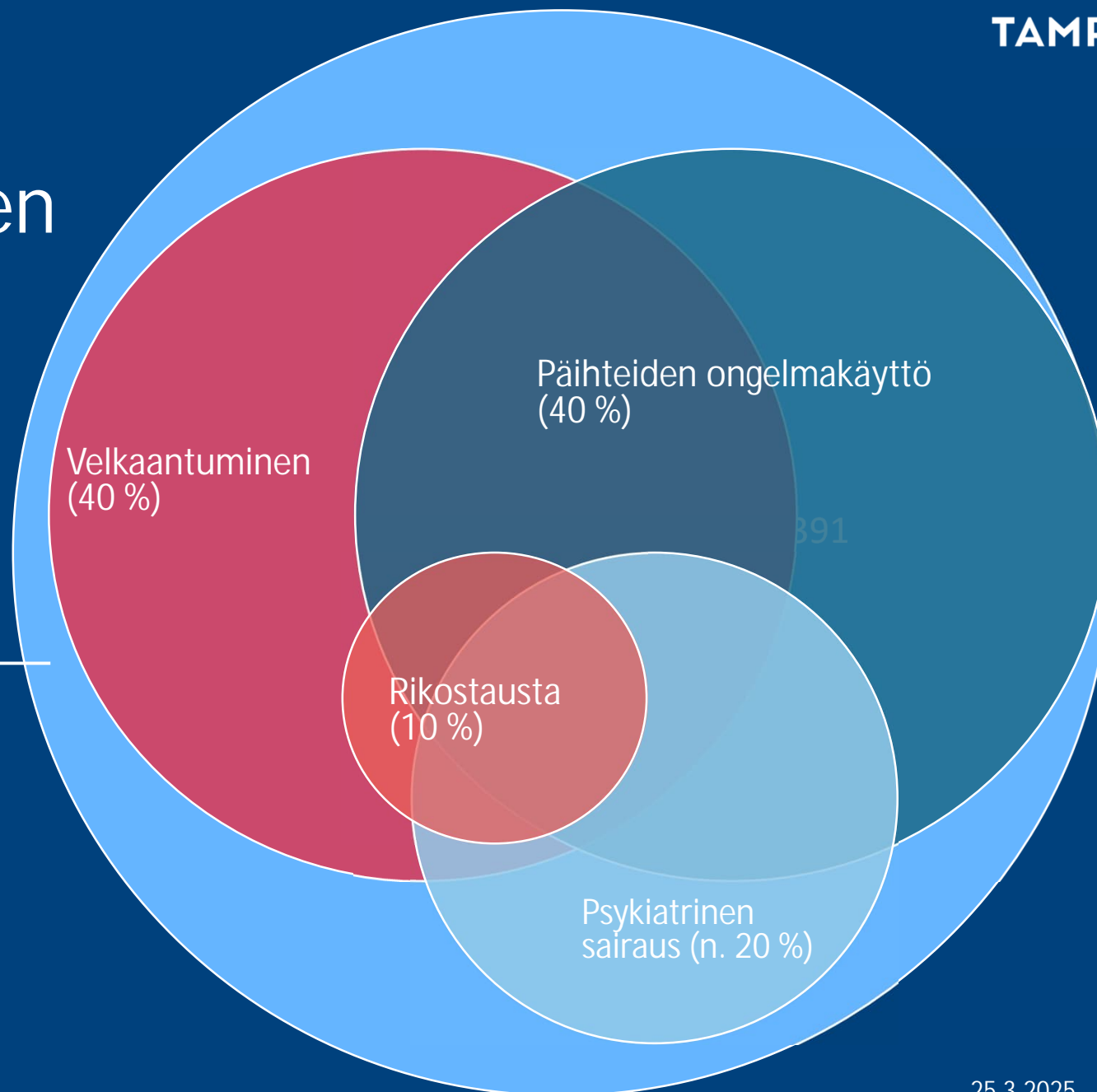
Yleisimmät sosiaaliset olosuhteet (merkintöjä)

■ Yleisimmät sosiaaliset olosuhteet (merkintöjä)

Sosiaalisten olosuhteiden päällekkäisyys (yksin elävät asunnottomat)

Yksin elävät asunnottomat
yhteensä (391 henkilöä)

Sosiaalisten olosuhteiden päällekkäisyys (pitkäaikaisasunnottomat)

Kaikki pitkäaikaisesti asunnottomat
(N=92 asunnottomaa)

Psykiatrinen sairaus (27 %)

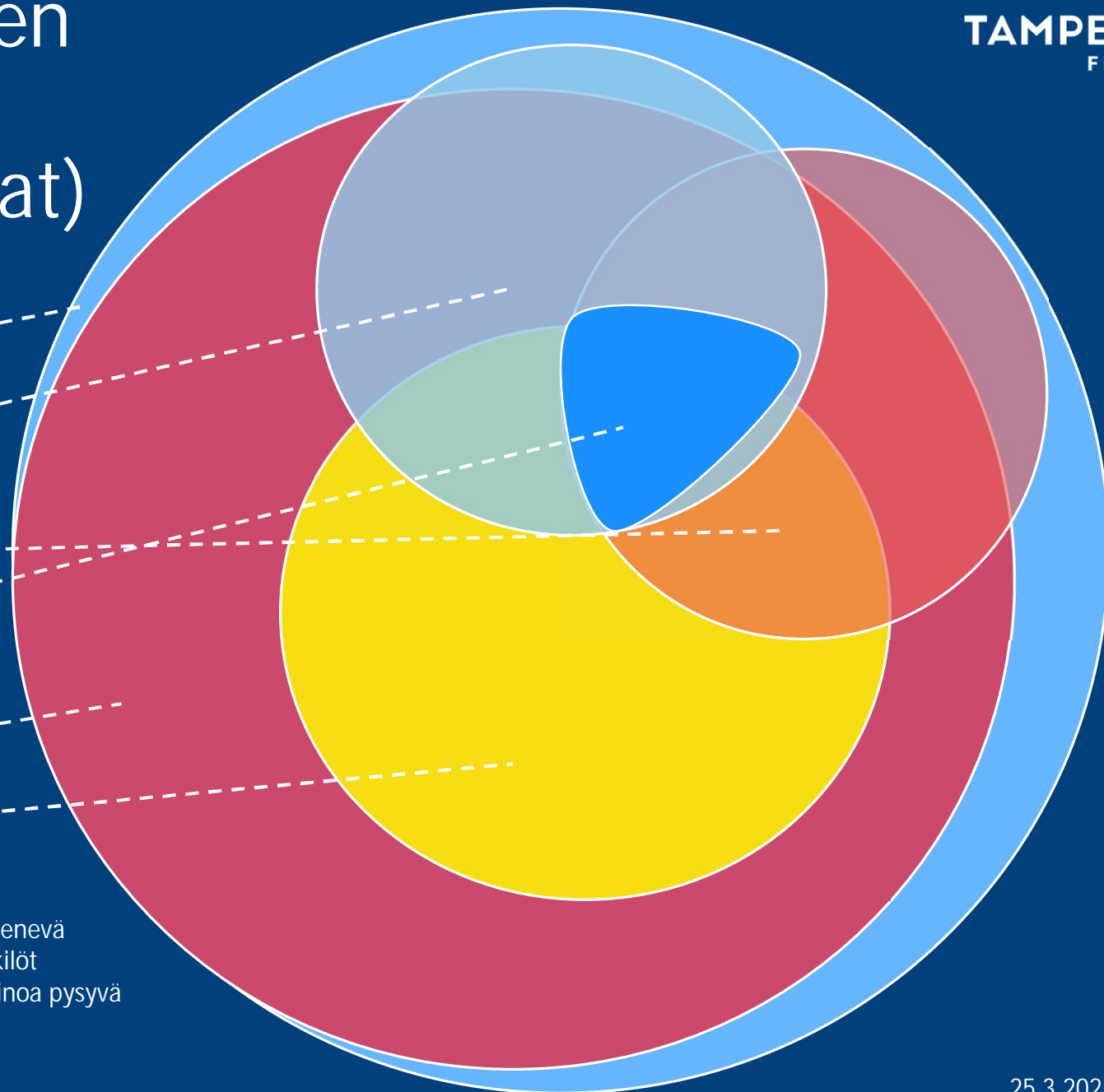
Rikostausta (20 %)

Pyörövi-ilmioon* joutunut (10 %
pitkäaikaisesti asunnottomista)

Päihteiden ongelmakäyttö (80 %)

Täysin tuloton (30 %)

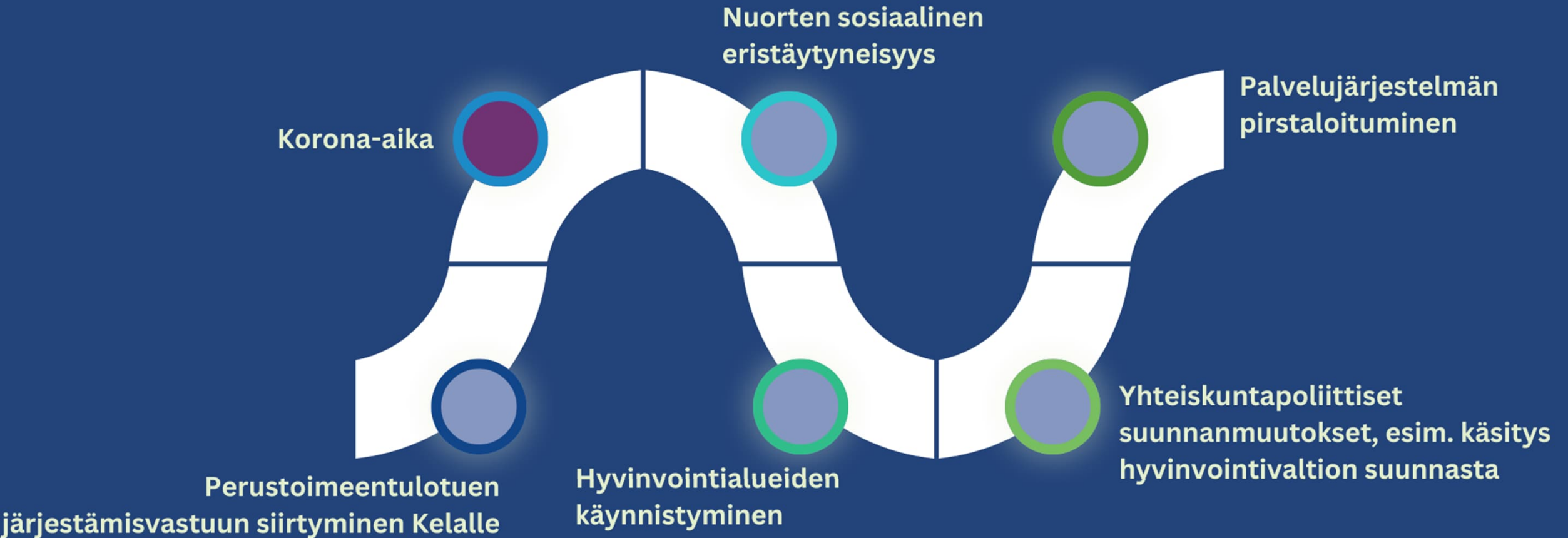
*Asunnon henkilö, jolla on vakava psykiatrinen ongelma taikka mielenterveysongelma sekä näiden ongelmien kanssa samanaikaisesti ilmenevä päihdeongelma. Pyörövi-ilmioon seurauksista kärsivät asunnottomat henkilöt sukuloivat päihde- ja asumispalveluista toiseen, mutta samanaikaisesti ainoa pysyvä palvelu, johon he aina palaavat, on Tampereen asumispäivystys.

Asunnottomuuden kasvua selittävät syyt

- Arvion perusteena toimivan asunnottomuuslaskennan tietopohja vahvistui
- Asunnottomuuden kasvuun liittyvät tekijät ovat toisistaan erottamattomia ja kumuloituvia, ja asunnottomuuskehitykseen on tilastollisten tekijöiden lisäksi vaikuttanut ainakin:
 - Sosiaaliturvaan tehdyt tiukennukset, jotka ovat vaikeuttaneet jo valmiiksi haavoittuvissa sosiaalisissa olosuhteissa elävien henkilöiden tilanteita entisestään, erityinen merkitys toimeentulotukeen tehdyillä harkintavallan rajoituksilla → asunnottomuuslaskennan perusteella yksilökohtaisen harkinnan ja –olosuhteiden huomiotta jättäminen toimeentulotukea määrättäessä on johtanut suoraan asunnottomuuteen
 - Köyhyysriskissä olevien määrän kasvu sekä kansallista keskiarvoa korkeampi työttömyysaste, yhä useampi asunnonhakija etsii mahdollisimman edullista vuokra-asuntoa → erittäin edullisista vuokra-asunnoista kilpailevat myös kotitaloudet, jotka eivät ole toimeentulotuen saajia
 - Toimeentulotuen asumiskustannusrajoissa olevien vuokra-asuntojen heikko saatavuus – rajat ovat alhaiset suhteessa Tampereen asuntomarkkinoihin
 - Kasvanut palvelukysyntä sosiaalipalveluissa ja psykiatrian palveluissa, vaikeus saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluja tarvettaan vastaavasti ja oikea-aikaisesti
- Erityisryhmien investointiavustusvaltuuden pienentyminen haastaa erityisryhmien asumispalvelujen vuokrien kohtuuhintaisuutta

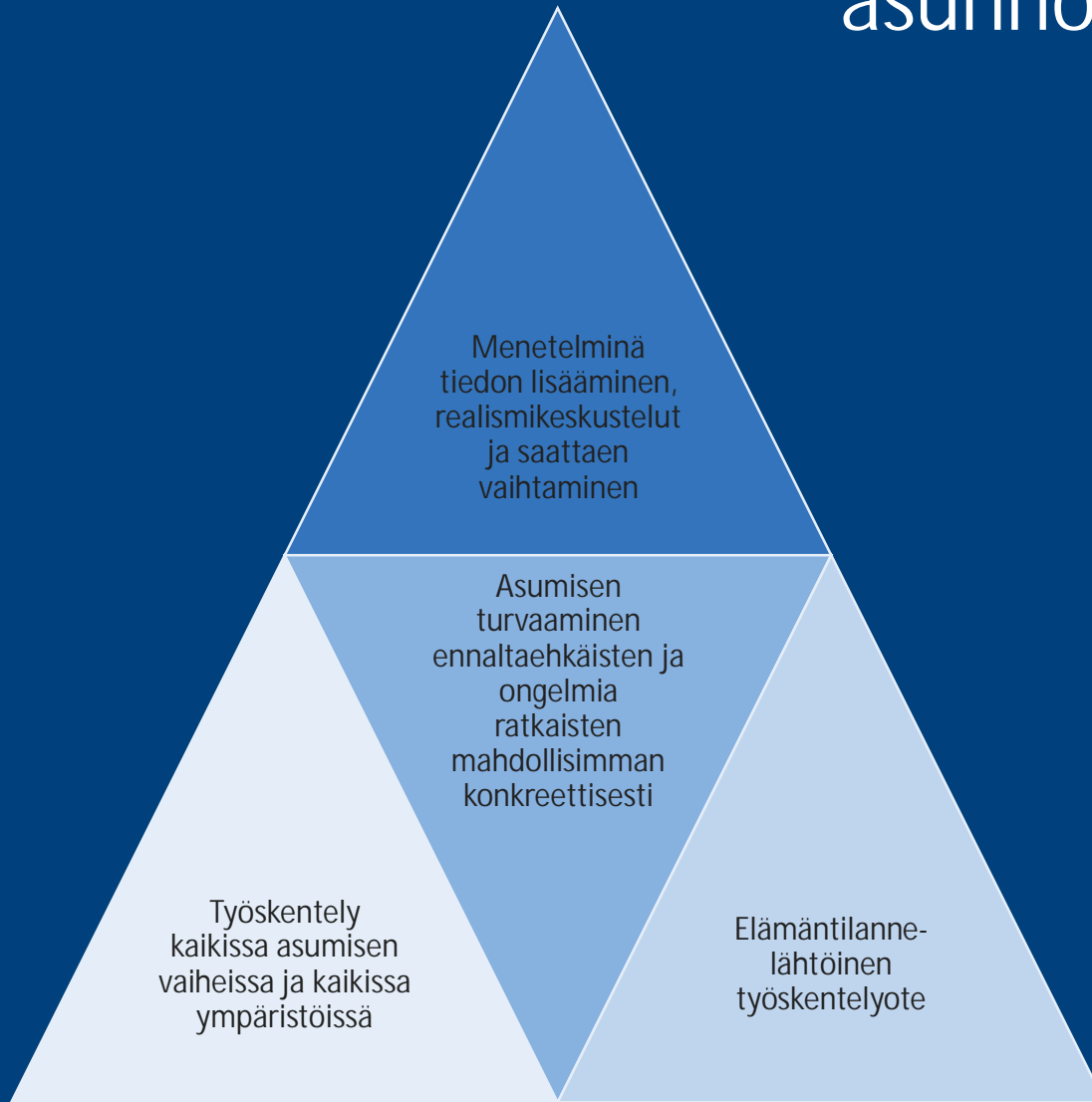
Asunnottomuuden kasvuun liittyvien tekijöiden keskinäissuhteet

Tampereen kaupungin asumisneuvonnan organisoituminen

- Asumisneuvonnassa työskenteli vuonna 2024 neljä käytännön asumisneuvontatyötä tekevää projektisuunnittelijaa
 - Kaksi asumisneuvojaa työskenteli hankkeessa koko vuoden
 - Kaksi uutta asumisneuvojaa aloitti asiakastyön maaliskuun 2024 alussa
- Viides asumisneuvoja on aloittanut työnsä helmikuussa 2025
- Asumisneuvonnan saatavuutta ja saavutettavuutta päästiin parantamaan uusilla yhteydenottokanavilla kevästä 2024 lukien henkilöresurssin vahvistumisen myötä
- Asumisneuvojat (projektisuunnittelijat) vastaavat hankkeen kohtaavasta asiakastyöstä, sen suunnittelusta ja arvioinnista, muiden työmuotojen toteuttamisesta ja kehittämisestä sekä muiden ammattilaisten konsultaatiotarpeisiin vastaamisesta
- Tampereen kaupunki on hankkinut asumisneuvontaa järjestötoimijoilta sellaisille kuntalaisille, joille virallinen palvelujärjestelmä ei näyttäydy saavutettavana
- Pirkanmaan hyvinvointialue järjestää myös asumisneuvontaa, jota toteutetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin niille henkilöille, joilla on sosiaalihuollon tarve

Tampereen asumisneuvonta keinona vähentää asunnottomuutta

- Asumisneuvonta suuntautuu ensisijaisesti ennaltaehkäisemään asunnottomuutta ja estämään asumisen kriisejä
- Asumisneuvonnassa asioidaan monenlaisissa elämäntilanteissa, joissa on yhtymäkohtia asumisen nivelvaiheisiin (esim. itsenäistyvät nuoret aikuiset, erotilanteet, äkilliset muutokset toimeentulossa ja olosuhteissa, asumisen kriisitilanteet kuten asumisen päättyminen ja asunnottomuus)
- Asumisneuvonta muuntautuu joustavasti asiakastilanteiden tarpeisiin vastaavasti kokonaistilanne huomioiden – asunto ensin -periaatteen edistäminen käytännössä
- Asumisneuvonnassa pyritään poistamaan asumisen ongelmia tuottavia rakenteita
- Käytännössä esimerkiksi: kokonaistilanteen selvittäminen ja ongelmien ratkaiseminen; neuvonta vuokrasuhteen ehdoista, asunnon hyvästä hoidosta, asukkaan oikeuksista ja velvollisuuksista, sosiaaliturvasta, asumista koskevasta lainsäädännöstä; taloudenhallinnassa tukeminen; vuokranantajan kanssa neuvottelu; auttaminen asuntohakemuksissa, muuton järjestämisessä, kodin perustamisessa; rinnallakulkeva tuki; toivon luominen; huolta herättävän tilanteen seuranta ja kannattelu; konkreettinen asiointiapu

Asukas ensin -asumisneuvontahankkeen työ lukuina

- Vuonna 2024 asumisneuvojat dokumentoivat asiakaskohtaamisia lähes 3000
- Ryhmämuotoisten kohtaamisten kautta tavoitettiin lisäksi 89 kuntalaista
- Uusia asiakkaita hakeutui asumisneuvonnan piiriin yhteensä 729
- Suurin osa asumisneuvonnassa kohdatuista asiakkaista on autettavissa toimintakykyyn mitoitettulla kertaluonteisella ohjauksella ja neuvonnalla
- Pidempijänteisessä työskentelyssä asiakkaita kohdattiin 1850 kertaa
- Noin joka viides hankkeen asiakas on asunnoton
- Työskentelyn ennakoitua vaikutukset liittyivät asumisen turvaamiseen, taitojen vahvistumiseen ja elämäntilanteen parantumiseen

Asunnottomuuden vähentämiseen tähtäävät yhteistyörakenteet

- Tampere ja Pirkanmaan hyvinvointialue laativat parhaillaan yhteistä toimenpideohjelmaa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä
- Lisäksi Tampere ja Pirkanmaan hyvinvointialue ovat laatineet yhteisen hankesuunnitelman Omaan kotiin -hankkeen käynnistämiseksi, joka tukee toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista → YM myöntänyt 80 % rahoituksen hyväksytyihin kustannuksiin
- Pirkanmaalla toimii asunnottomuuden vähentämisen yhteistyöryhmä, johon hyvinvointialue on kutsunut lisää Pirkanmaan kuntia
- Lisäksi toiminnassa on asunnottomuustyön verkosto
- Kaupunki ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä asumisneuvonnan kehittämiseksi
- Tampere on tiivistänyt yhteistyötään sekä kaupunkikonserniin kuuluvien että muiden vuokra-asuntotoimijoiden kanssa ns. kumppanuusmallin myötä → pitää sisällään asumisen turvaamisen mallin, jonka toimenpiteitä kehitetään osana pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelmaa ja Omaan kotiin –hanketta
- Pirhan kanssa kehitetty tontinluovutusmenettely erityisryhmien asumisen hankkeille
- Kaupunkiseudulla on sovittuna kuntakohtaiset tavoitteet kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle, jolle kunnat ohjelmoivat tontinluovutuksensa. Sosiaalisen asumisen yhteistyötä tiivistetään seudullisesti.

Tampereen kaupungin toimet	Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytysten turvaaminen	Asunnottomuus-taustaisille osoitetut asunnot tontinluovutuksessa	Välivuokrausmallin ja sosiaalisen vuokra-asumisen mallin toteutusedellytysten selvittäminen	
Tampereen ja Pirkanmaan hyvinvointialueen yhteiset toimet	Yhteistyörakenteiden vahvistaminen	Asumisneuvonta-yhteistyön kehittäminen	Vuokranantajien kanssa yhteistyö asunnottomien asumisen turvaamiseksi (asumisen turvaamisen malli)	
	Asunnottomuus-laskennan kehittäminen	Toimenpideohjelman toteutumisen seuranta ja ohjaus	Asunnottomuutta kokeneiden työ- ja toimintakyvyn tukeminen	
Pirkanmaan hyvinvointialueen toimet	Sote-palvelujen palveluketjujen turvaaminen ja saatavuuden vahvistaminen	Liikkuva monialainen asunnottomuustyö vuokra-asuntoihin ja asumispalveluyksiköihin	Vapautuvien vankien parissa tehtävä monitoimijainen yhteistyö	Palvelujen ulkopuolella olevien pitkäaikaisasunnottomien tavoittaminen etsivällä työllä
	Uusien oman tuotannon asumispalveluyksiköiden käynnistäminen	Naiserityisten asumispalvelujen käynnistäminen	Uuden asumispäivystysyksikön suunnittelun käynnistäminen	Jälkihuollon asiakkaiden asunnottomuuden poistaminen ja ennaltaehkäisy

Toimenpideohjelma pitkäaikais- asunnottomuuden poistamiseksi 2025–2027: alustavat toimenpiteet

Omaan kotiin: hanke pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi

- Hankekausi 2025-2027 (kesäkuuhun 2027)
- Kaksi erillistä hankebudjettia, mutta yhteinen hankesuunnitelma
- Yhteiset rakenteet: ohjausryhmä ja projektiryhmä
- Tampere resursoi vuokranantajayhteistyön kehittämiseen:
 - Tampere jatkokehittää asumisen turvaamisen mallia, jossa kehitetään käytännön yhteistyötä asumisen nivelvaiheissa ja kriisitilanteissa yhdessä vuokranantajatahojen sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa
 - Toteutetaan selvitys välivuokrauksen sekä sosiaalisen vuokra-asumisen prosessin toteuttamisvaihtoehdoista, niiden edellytyksistä ja kustannusvaikuttavuudesta erilaiset välivuokrauksen järjestämisvastuunäkökulmat huomioiden
- Pirkanmaan hyvinvointialue panostaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden palkkaamiseen asiakastyöhön:
 - 3 HTV:ta sosiaalityöntekijöitä, joista 2 HTV:ta kohdentuu vankierityiseen sosiaalihuoltoon, 1 HTV Nopsajalka-työhön
 - 6 HTV:ta sosiaaliohjaajia Nopsajalka-työhön
 - 3 HTV:ta sairaanhoitajia Nopsajalka-työhön
- Molemmat osoittavat lisäksi hanketyöhön merkittävästi omaa hallinto-, johtamis-, ja kehittämisresurssia

TAMPERE.
FINLAND

KIITOS!

TAMPERE

Kuva: Skyfox / Marko Kallio